

SVĚT BEZ VÁLEK A NÁSILÍ

Historie

Svět bez válek a násilí (dále SBV) byl založen v roce 1994 a na mezinárodní úrovni byl poprvé představen v roce 1995 na Otevřeném humanistickém setkání v Chile, na Univerzitě v Santiagu.

SBV působí ve zhruba 40 zemích, podniká aktivity na místní úrovni a organizuje také mezinárodní kampaně, například „2000 bez válek“, „Výchova k nenásilí“, „Světový pochod za mír a nenásilí“ nebo „Světový týden za mír a nenásilí“.

SBV je organizace, která tvoří část Humanistického hnutí. To vzniklo 4. května 1969 při veřejném projevu známém jako „Uzdravení se z utrpení“, který přednesl zakladatel hnutí Silo v Andách, na místě zvaném Punta de Vacas poblíž hranic mezi Argentinou a Chile.

Humanistické hnutí je založeno na myšlenkovém směru známém jako Nový humanismus nebo Univerzalistický humanismus. Ten je popsán v Silových dílech a v dílech dalších autorů, kteří se jím inspirovali.

Tento myšlenkový proud, který zahrnuje také jistý druh cítění a způsobu života, se projevuje v různých sférách lidské činnosti, čímž dal vzniknout několika organizacím a akčním frontám. Ty vyvíjejí své aktivity v různých oblastech se společným cílem: polidštit zemi, tedy přispět ke zvětšení svobody a štěstí lidských bytostí. Všechny užívají tutéž metodologii „aktivního nenásilí“ a návrh osobní změny vedoucí ke změně společenské.

Dalšími organizacemi, vycházejícími z Humanistického hnutí, jsou Humanistická strana, Komunita pro lidský rozvoj, Convergence of Cultures a Světové centrum humanistických studií.

Základní myšlenky: Proč je Svět bez válek a násilí potřeba?

V dějinách lidstva se odehrálo více než 2500 válek, ve kterých zahynuly miliony lidských bytostí. Války bývají vedeny *za použití zbraní a násilí, za účelem přerozdělení blahobytu společnosti, ubírajíce jedněm a dávající druhým.*¹

Tytéž zájmy se dnes skrývají za motivy náboženskými, geopolitickými, za „ochranou“ lidských práv atd. Technický pokrok vede k výrobě stále ničivějších zbraní, které jsou namířeny proti stále většímu počtu civilistů, což bývá ospravedlňováno jako „vedlejší účinek“.

---

¹ Definice „válek“ ze Slovníku Nového humanismu, Silo - Kompletní dílo, Svazek II

V dnešní společnosti *existují mocné síly, které mají zájem na válkách*, jako například vojensko-průmyslový komplex, rasistická uskupení, radikální nacionalisté a fundamentalisté, mafiánské skupiny atd. Prodej zbraní je jedním z nejlukrativnějších obchodů a zapojuje se do něj mnoho zemí, především pět stálých členů Rady bezpečnosti OSN. Svět je zasažen krizí, ovšem kromě obchodu se zbraněmi, který každým rokem roste.

Přese všechny snahy různých mezinárodních organizací (mezi nimi i OSN) pokračuje ospravedlňování válek a násilí jako součásti údajné „lidské přirozenosti“. SBV sdílí humanistickou vizi, že člověk je bytostí, jejíž společenské působení mění její vlastní přirozenost.²

Vývoj lidstva ale neprovázely jen války a násilí. V téměř každé epoše se na různých místech světa projevovala etika, solidarita a soucit, tedy revoluční a humanistické postoje.

Cíle

Svět bez válek a násilí je společenské hnutí, jehož cílem je vytvořit celosvětové nenásilné vědomí.

Toto nové vědomí bude nutným krokem ke světu bez násilí, a to nejen bez násilí ve své nejkřutější formě válek a fyzického násilí, ale také bez násilí ekonomického, rasového, náboženského, sexuálního, psychologického a morálního.

Svět bez válek a násilí usiluje především o ukončení válek a ozbrojených konfliktů na celém světě. Usiluje o:

- úplné jaderné odzbrojení,
- postupné a proporční snížení počtu konvenčních zbraní,
- stažení okupačních vojsk z okupovaných území,
- o to, aby se vlády zřekly války jako prostředku k řešení konfliktů, a to pomocí ústavních reforem, které zakáží použití války,
- a za redefinici role dnešních armád tak, aby jejich primární funkcí byla prevence konfliktů, pro dosažení čehož je třeba omezit použití ozbrojených sil, demokratizovat jejich fungování, jejich vztahy s civilní společností a zvýšit veřejnou kontrolu nad nimi.

Většina lidí na světě nechce války ani násilí, ale zároveň nevěří tomu, že je možné je odstranit. SBV proto chápe, že kromě organizování konkrétních aktivit ve společnosti je také třeba pracovat na změně postoje veřejnosti k této domněle nezměnitelné realitě.

---

² Silo, 4. dopis mým přátelům, Kompletní dílo, Svazek I

Dialog, aktivity a spolupráce

Hlavní aspirací Světa bez válek a násilí je připojit se k protiválečnému hnutí, propojit různé větve pacifistických a nenásilných hnutí, rozptýlených po celém světě, a svým pohledem na zdánlivě nesouvisející témata přispět k lepšímu pochopení válek a násilí na globální úrovni.³

Diskriminace, chudoba, rasismus a další formy násilí, doprovázené osobním a sociálním zoufalstvím a frustrací, vedou k násilí větších rozměrů, až po násilí v té nejmasovější formě v podobě zbraní hromadného ničení.

Proto je třeba, aby ti, kdo si přejí lepší svět pro všechny lidské bytosti, užívali metod dialogu, spolupráce, koordinace a nenásilí.

Cokoliv se stane v určité části světa, ovlivňuje celý svět. V tomto kontextu není možné jednat izolovaně. K vytvoření nenásilného vědomí je třeba podnikat aktivity s co největším dosahem, být aktivní na místní úrovni, ale s myšlenkou pokroku pro celou společnost.⁴

Tedy ve shnutí být aktivní na místní úrovni (region, město atd.) s výhledem na globální situaci.⁵

Násilí a aktivní nenásilí

Lidská bytost je otevřená světu a působí v něm svými záměry. Může svět nihilizovat (a tudíž i tělo, přirozenost či společnost) nebo jej polidštit. Tahle svoboda je to, díky čemu si člověk vybírá, zda přijme či odmítne společenské podmínky, do kterých se narodil, v nichž se rozvíjí a v nichž zemře.

Všechny formy násilí se projevují jako popření záměrů ostatních lidí (a samozřejmě také jejich svobod), jde o proces zařazení druhého člověka či lidského společenství do světa věcí. Toto „zpredmetnění“ pak člověku umožňuje brát ostatním lidem jejich právo na svobodu, na štěstí a konečně, právo na život. Je to také tahle svoboda, co dovoluje menšině ovládnout společnost pomocí násilné koncentrace bohatství a zdrojů.

A tak máme společensko-ekonomický systém, systém mezilidských vztahů a vzorců, jehož hlavním rysem je násilí. Tento systém je povětšinou považován za normální, přestože bolest a utrpení, osobní i společenské, prozrazují potřebu proměny tohoto systému.

Nenasilí se objevovalo už od dávných věků v téměř všech kulturách a náboženstvích během jejich humanističtějších období v podobě různých obměn tzv. Zlatého pravidla, které je vyjád-

---

³ Silo, 4. dopis mým přátelům, Kompletní dílo, Svazek I

⁴ Silo, 3. dopis mým přátelům – bod 8, Kompletní dílo, Svazek I

⁵ Silo, 10. dopis mým přátelům, Kompletní dílo, Svazek I

řeno v jednom z Principů platného jednání: „Když se chováš k ostatním tak, jak chceš, aby se oni chovali k tobě, osvobodíš se.“⁶

Na základě všech těchto zkušeností vzniklo nenásilí jako metodologie akce. **Hlavními nástroji dnešního nenásilí jsou: veřejné vyjadřování nesouhlasu, občanská neposlušnost, nespolupráce, stávky, manifestace v ulicích, osobní a společenský bojkot a především koordinované aktivity na různých místech.**

Od protiotrokářského a antikolonialistického hnutí až po hnutí za lidská práva, práva pracujících, práva žen, opozice k totalitním režimům a protiválečná hnutí, především toho za jaderné odzbrojení, se aktivní nenásilí jeví jako jediný způsob akce, která je v souladu se svými cíli. Nový humanismus používá nenásilí již od svého vzniku, a to nejen ve vztahu k nějakému konkrétnímu konfliktu, ale obecně směrem k vytvoření nového světového uspořádání, ke komplexní změně světa, ve kterém žijeme.

Dokud lidé nevytvoří zcela lidskou společnost, tedy společnost, kde moc bude v rukou celé společnosti a nejen její části (podrobující si a zpředměťující ostatní), veškerá společenská aktivita bude protkána násilím. A proto pokud chceme oponovat tomuto násilnému světu, musíme tak činit způsobem opačným, tedy nenásilným, protože násilí netolerujeme. Způsobem, kterým neospravedlníme násilné podmínky, které vládou tomuto nelidskému světu.

Na závěr několik slov z Dokumentu humanistického hnutí z roku 1993:

Humanisté, to jsou ženy a muži tohoto století, této doby. Svě kořeny nacházejí v humanismu historickém a nechávají se rovněž inspirovat přínosy dalších kultur, a to nejenom těch, které v tomto okamžiku zaujímají centrální postavení. Humanisté jsou však zároveň muži a ženy, kteří století a tisíciletí, v němž žijí, nechávají za sebou, protože už vykročili směrem k novému světu.

Humanisté jsou si vědomi toho, že za sebou mají předlouhou historii a před sebou ještě rozlehlejší budoucnost. Ve svém boji za překonání všeobecné krize přítomnosti mají na mysli právě budoucnost. Jsou optimisty, věří ve svobodu a sociální pokrok. Jsou internacionalisty, doufají v existenci jednotného společenství národů, do něhož budou bez rozdílu patřit všichni lidé. Nazírají na svět v jeho celku, svou činnost však každý z nich rozvíjí v prostředí, v němž žije. Nepřejí si svět uniformní, ale multifonní, různorodý co do etnik, jazyků a obyčejů, různorodý oblastmi, idejemi a aspiracemi, vírou, ateismem i nábožností, svět mnohotvárný v práci i v tvůrčí činnosti.

Humanisté nechtějí nad sebou mít pány, odmítají šéfy a vůdce a také se necítí být povoláni k tomu, aby někomu vůdce dělali. Humanisté nechtějí centralizovaný stát a nechtějí ani ozbrojené bandy, které nastupují místo nich.

---

⁶ Silo, Polidštit zemi, Kompletní dílo, Svazek I

Mezi aspiracemi humanistů a dnešní realitou však byla postavena zeď. Je načase ji zbořit. K tomu je ovšem třeba, aby se spojili všichni humanisté světa.

Oficiální dokumenty

- *Dokument Humanistického hnutí*, Silo, 1993
- *Příručka osobní práce pro členy Humanistického hnutí*, Centrum studií při parku v Punta de Vacas, 2009
- *Kompletní dílo, svazek I a II*, Silo, Plaza y Valdés, 2002.
- *Odzbrojení a usmíření pro svět bez válek*, Rafael de la Rubia.
- *Sebeosvobození*, Luis A. Ammann. (Ed. 1980, aktualizováno 2004.)

Organizační směrnice

1. Úvod

Následující směrnice mají za cíl definovat strukturu organizace, která vyšle impuls milionům lidí, odmítajícím války a násilí ve všech sférách lidské činnosti.

Jedná se o organizaci celosvětovou, humanistickou, otevřenou a participativní, v níž všichni její členové společně aktivně usilují o překonání násilí, o ukončení válek a vojenských invazí a o eliminaci zbraní, ať už jaderných či konvenčních.

Je to organizace, kde je každý člen zodpovědný za to, co realizuje a buduje, ale především, kde všichni členové spolupracují a podněcují vytvoření lepších podmínek pro celé lidstvo.

Je to organizace, která se organizuje zezdola, na různých úrovních, s tím, že tyto úrovně budou sloužit ke koordinaci společných akcí. Strukturu Světa bez válek tvoří „základní týmy“, které rozvíjejí aktivity ve městech, na školách, univerzitách, pracovištích, na internetu apod.

2. Členové a účast

Účast je otevřená všem lidem bez jakékoliv diskriminace. Každý člověk, který souhlasí se základními cíli, se může do organizace zapojit, stát se jejím plným členem, aktivním členem nebo příznivcem a spolupracovat tak na naplánovaných akcích, účastnit se schůzek, seminářů a iniciovat nové aktivity.

Plní členové: účastní se schůzek, usilují o vlastní růst, zlepšují své schopnosti pomocí osobní práce, kterou doporučuje SBV. Plní členové mají hlasovací právo na různých úrovních a mohou kandidovat do voleb na různých úrovních.

Snaží se také o rozšiřování a formaci nových základních týmů, a to bez zeměpisných omezení. Udržují SBV ekonomicky.

Aktivní členové: účastní se schůzek, usilují o vlastní růst, zlepšují své schopnosti pomocí osobní práce, kterou doporučuje SBV. Aktivní členové mají hlasovací právo při konzultacích, ale ne pokud se jedná o organizační záležitosti.

Příznivci: dostávají informace, účastní se aktivit a pomáhají v rozvoji.

Jakákoliv akční fronta, skupina, organizace nebo seskupení může požádat o zařazení mezi „příznivce“ SBV.⁷

3. Organizace na základní úrovni

Když se nějaká skupina lidí rozhodne iniciovat aktivity SBV, začne se pravidelně scházet, prohlubovat praktiky a studium nenásilí na osobní i společenské úrovni, jedná se o prvotní základní buňku, kterou nazýváme „**promotérský tým**“.

Tento tým nejenže iniciuje vlastní aktivity, ale snaží se také mezi svými členy udržovat vztahy a chování založené na Zlatém pravidle „chovej se k ostatním tak, jak chceš, aby se oni chovali k tobě“.

Tyto promotérské týmy jsou zpočátku koordinovány osobami, které je uvedly do pohybu a které je rozvíjejí v souladu s cíli popsanými v dokumentech a oficiálních materiálech SBV.

Když promotérský tým dosáhne určitého nárůstu (přibližně 10 členů), dosáhne pravidelnosti ve svých schůzkách a zvolí si přímou volbou jednoho ze členů, aby plnil funkci koordinátora týmu, stane se „**základním týmem**“.

Základní týmy mohou vytvářet spojení s ostatními skupinami a organizacemi ve svém okolí (výměna, společné akce, spolupráce), ale nemohou s nimi navázat formální vztah.

Od svého zformování se týmy snaží uvést do pohybu následující tři základní mechanismy:

- **Růst:** směřují svoji aktivitu k ostatním lidem, k ostatním sítím a organizacím, s cílem sdělit jim svoje návrhy a nástroje.
- **Komunikace:** udržují plynulou komunikaci a výměnu informací s ostatními základními týmy a s jinými organizacemi, které nějak souvisí s jejich cíli.
- **Formace:** věnují pozornost postupné formaci svých členů tím, že jim poskytují nástroje na překonání vnitřního a vnějšího násilí. Ty jsou detailně popsány v základních materiálech.

---

⁷ Viz instrukce na www.worldwithoutwars.org

4. Koordinace na různých úrovních (národní, mezinárodní)

Mezinárodní koordinaci má na starosti „světový koordinační tým“ (SKT), složený ze 12 členů, volených každé dva roky přímou volbou plnými členy SBV z celého světa.

Složení SKT bere ohled na zastoupení etnických, kulturních a regionálních menšin.

SKT má na starosti mezinárodní koordinaci a může navrhopvat společné akce různého rozsahu.

Úkoly SKT jsou:

- Koordinace společných akcí
- Světové informace pro základní týmy (mezinárodní bulletin)
- Oficiální web (v různých jazycích; nacházejí se zde oficiální materiály a všechny potřebné mezinárodní informace)
- Oficiální mezinárodní stanoviska
- Vztahy s ostatními organizacemi na světové úrovni
- Přijímání organizací či akčních front, které existují na regionální či světové úrovni, a chtějí se stát „příznivci“ SBV

Jakýkoliv návrh či akce, jejichž součástí je změna oficiálních materiálů nebo důležitých organizačních aspektů, musí projít hlasováním všech plných členů.

Koordinace na národní úrovni je v kompetenci „národního koordinačního týmu“ (NKT), který tvoří 12 členů, volených každé dva roky přímou volbou všemi členy SBV v příslušné zemi. Na národní úrovni má stejné funkce jako SKT.

Ve shrnutí, SKT a NKT jsou trvalé koordinační orgány, které jsou voleny přímou volbou všemi plnými členy.

Ostatní úrovně koordinace jsou přechodné a odpovídají aktuálním potřebám. Jsou vytvářeny, když to okolnosti vyžadují (společné akce, fóra, kampaně atd.), ale na rozdíl od MKT a NKT nemají trvalý charakter.

Společné funkce

Základní týmy, stejně tak jako koordinační týmy národní či světové, mohou, pokud to uznají za potřebné, ustavit funkce, které usnadní společné aktivity, jako například:

- Mluvčí: má na starosti reprezentaci SBV na institucionální úrovni, v tisku a ve všech aktivitách nebo situacích, kdy je třeba přednést stanoviska SBV
- Funkce vztahů s ostatními organizacemi

- Funkce legální a právnické
- Funkce týkající se médií a šíření informací
- A další funkce dle potřeby

Tito funkcionáři jsou voleni přímou volbou členy příslušného týmu (základního, národního nebo světového) a jejich funkce má roční, v případě koordinačních týmů dvouleté trvání.

Tyto funkce slouží společným cílům a jejich nositelé se řídí přesně dle pokynů týmu. Zvolení funkcionáři mohou usilovat o znovuzvolení.

Finance

SBV je samofinancován pomocí dobrovolných příspěvků svých členů. Každoroční příspěvky slouží k financování společných aktivit a platí je všichni plní členové na světě.

Kdykoliv během roku se člověk může stát se plným členem, pokud uhradí celou výši ročního příspěvku.

Výši příspěvku pro danou zemi určuje národní koordinační tým na základě průměrného platu v zemi.

Vybraná částka se dělí proporčně mezi základní tým, koordinační tým v dané zemi a světový koordinační tým, a to podle poměru definovaného světovým koordinačním týmem.

V případě potřeby je také možné vyhlásit příležitostné sbírky, do nichž se mohou dobrovolně zapojit jak členové, tak příznivci.

Výnosy z těchto příležitostných sbírek nesmějí převýšit roční příspěvky.

V souladu s humanistickým založením organizace pocházejí peníze na její fungování z příspěvků jejích členů.

Právní aspekty

SBV je na světové úrovni koncipován jako nezisková federace.

Dle stupně rozvoje a růstu SBV v každé zemi a s cílem usnadnit navazování vztahů s okolím by základní týmy měly usilovat o získání právní subjektivity jako „neziskové občanské sdružení“ (*nebo podobná forma, dle legislativy dané země*).

Stanovy nebo organizační dokumenty těchto sdružení odrážejí obecnou organizační strukturu a stojí na stejných principech jako oficiální materiály organizace na světové úrovni.